

Yeni Heyecanlandırıcılar

Refik Akyüz, Serdar Darendeliler

Türkiye'de çağdaş fotoğraf, güncel sanattaki hareketlenmeyle birlikte, özellikle 2000'lerden bu yana önemli bir ivme yakaladı. Fotoğrafın amatör odaklı bir hobi olması durumundan bir sanat alanı olarak tanınmasına giden bu sürecin en önemli bileşeni ise -kurumsallaşma, eğitim, yayınlar, eleştiri ve izleyici yaratma gibi pek çok konudaki eksikliklere karşın- FreshViewoftheOrient.pdf çoğunlukla fotoğrafçıların bireysel çabaları oldu. Nazif Topçuoğlu, Murat Germen, Ali Taptık ve Yusuf Sevinçli gibi farklı jenerasyonlardan fotoğrafçılar, üretimlerinde dünyadan ilham alsalar da kendi dillerini oluşturdu ve yurt dışı galeri temsilietleri, kabul edildikleri sanatçı rezidansları, dahil edildikleri çağdaş fotoğrafa dair referans kitaplar ve davet edildikleri çeşitli festivallerle uluslararası arenada tanınır hale geldiler.

Kurumsal taraftaysa dönem dönem birtakım kıpırdanmalar yaşansa da, Türkiye'nin sadece fotoğraf sergileyen tek ticari galerisi Elipsis Galeri'nin geçtiğimiz aylarda kapanması bu konuda halen çok da sağlam bir izlek yakalanamadığının en taze göstergesi. The Empire Project, C.A.M., x-ist, Daire başta olmak üzere güncel sanat galerilerinin bir kısmı programlarında fotoğrafa belli bir ağırlıkta yer veriyor. Ticari olmayan kurumlar ayağındaysa müzeler, benzer bir şekilde sıklıkla fotoğrafa kapılarını açsalar da hâlâ yeni fotoğraf üretimine ve bunların uluslararası dağılımına yön verecek bir kararlılıkla hareket etmiyor izlenimi veriyorlar.

Yine de fotoğrafı çağdaş bir anlayışla ele alan fotoğrafçıların çoğalması ve her geçen yıl heyecan verici yeni isimlerin ortaya çıkması, bugüne ve geleceğe dair umut veriyor. Bu noktadan yola çıkan 'Yeni Heyecanlandırıcılar' başlıklı bu dosya da, yakın zamanda Türkiye'deki ilk kişisel sergilerini açan ve birbirinden farklı tarzlarıyla öne çıkan beş fotoğrafçının son sergilerinde yer bulan işlerinden oluşan bir seçkiye yer veriyor. Kendilerine yönelttiğimiz "Yakın vadede fotoğrafla ilgili hayaliniz/hedefiniz nedir?" sorusuna verdikleri yanıtlar ve kısa özgeçmişleri eşliğinde onları daha yakından tanıyacağınızı ve takibe alacağınızı umuyoruz. Elbette ki bu seçkinin dışında kalan da pek çok heyecan verici yeni isim olduğunun altını çizerek, sizleri onlarla başbaşa bırakalım.

HASAN DENİZ

İnsana dair insansız fotoğraflar

Dosyada yer alan ilk isim olan Hasan Deniz'in 'Alte Liebe' serisindeki fotoğraflarına bakarken, aslında aşına olduğumuz bazı objeleri ve mekânları neredeyse insansız ama insan izleriyle dolu bir halde görüyoruz. Bu, hafızaya ve bilinçaltına hitap eden fotoğraflarda hep tanıdık şeyler göreceğimiz hissi, bir beklenti de yaratıyor. Yalın, kafa karışıklığı yaratmadan süjesini merkeze alan fotoğraflar bunlar ve çarpıcı olmaları da bundan. Yaşanmışlıkların yitip gitmesi ve sadece izlerin kalmış olması, adeta kıyamet sonrası dünyada oradan oraya tanıdıklarını arayan bir gezgin gibi hissettiriyor izleyeni. Aslında sanatçının kendi öznel hikâyesinden kaynaklanan ve o referansla çekilmiş bu fotoğraflarda sanki kendimize dair hafıza izleri varmış gibi hissetmemizin nedeni, Deniz'in fotoğraflarıyla çok tutarlı bir mesafe duygusu yaratması ve bu sayede fotoğrafların içeriğine izleyicisini dahil etmeyi başarması.

"Günümüzde teknolojinin de sağladığı imkânlarla, malzeme ve boyut olarak çok etkileyici, edisyonların da birbiriyle tutarlı olduğu baskılar üretilebiliyor. Bunun yanında, genel fotoğraf tüketiminin büyük bir oranının bilgisayar, tablet, telefon gibi fotoğrafa ayrı bir müdahale olan ortamlarda gerçekleştiğini görüyoruz. Her zaman fotoğrafı sergilendiği ortamda görmek farklı olacak ve izleyici galeri veya mekânlara gidecek tabii. Ben o sergileme süreci bittiğinde veya dünyanın her yerine ulaşabilmesi açısından kitapları önemsiyorum. Kitabı zamana karşı direnen çok değerli bir ürün olarak görüyorum. Yakın hedef demeyelim ama fotoğrafta ilgilendiğim projelerin kitaplaşması benim için önemli."

1972 İstanbul doğumlu. Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sinema-Tv Bölümü mezunu.1996 yılında öğrenciyken gerçekleştirdiği 'Cin' filmiyle, Adana Film Festivali'nde En İyi Deneysel Kısa Film Ödülü'nü aldı. Lise yıllarında Cumhuriyet Dergi'de başlayan profesyonel fotoğrafçılık kariyerine çeşitli dergiler ve ajanslarda, daha sonra da serbest fotoğrafçı olarak reklam sektöründe devam etti. Çeşitli grup sergilerine katıldı. 'Alte Liebe' isimli ilk kişisel sergisi Mart 2014'te Milli Reasürans Sanat Galerisi'nde açıldı. İstanbul'da yaşıyor ve çalışıyor.

www.hasandeniz.com

CEMİL BATUR GÖKÇEER

Fotoğrafın kendisiyle didişen fotoğrafçı

Başlarda etrafında olup bitenlere tepki vermek adına belgesel fotoğraf sularında dolanan ama ortaya çıkan sonuçlara yönelik tatminsizlik hissinden bir türlü kurtulamayan Cemil Batur Gökçeer, takip eden yıllarda her işiyle birlikte fotoğrafın işlevine yönelik arayışını belirgin kılan bir isim. Gökçeer, son dönem işlerinde artık fotoğrafın kendisiyle didişiyor; sert flaşlar kullanıyor, objektife hohluyor, negatifleri gerip üzerine geliştiriciyi damlatarak filmleri geliştiriyor, farklı yöntemlerle karanlık odada ya da dijital ortamda fotoğrafın yüzeyine müdahalelerde bulunuyor. Sanatçının son sergisi 'En Yakın İhtimal'de yer verdiği işler, Gökçeer'in fotoğrafın hem içeriğine hem de yüzeyine yönelik müdahalelerini görünür kılıyor. Barındırdıklarının ötesinde, fotoğrafçının öncesinde ve sonrasında yaşadıklarıyla da ilişkilenen ve ancak bu şekilde anlam kazanan fotoğraflarında Gökçeer, malzeme ve yüzey hissini altını çiziyor ve bu yaklaşım, Gökçeer'in bir anlamda yabancılaştığı fotoğrafla tekrar yakınlaşmasını da mümkün kılıyor.

"Üretim pratiğim ve yöntemlerim değışiyor. Beni heyecanlandıran şeyler fotoğrafa başladığım ilk günden farklı bir biçimdeler. Kış bitiyor ve bundan 5 sene evvel yaptığım bir çalışmayı kitap haline getirmeye çalışıyorum. Fotoğrafi değil hayatın kendisini dönüştürebilen bir enerji gözlüyorum-kolluyorum, korkuyorum da. Tek isteğim çalışmaya devam edebilmek."

1981 Ankara doğumlu. 2005 yılında Bilkent Üniversitesi Turizm ve Otel İşletmeciliği Bölümü'nden mezun oldu. 'European Borderlines' ve Reflexions Masterclass gibi birçok uluslararası eğitim programına katıldı. 2012 yılında World Press Photo'nun düzenlediği Joop Swart Masterclass'a seçildi. Amsterdam Fotoğraf Müzesi FOAM tarafından Paul Huf 2014 Ödülü'ne aday gösterildi. Aynı yıl British Journal of Photography tarafından dünyada takip edilmesi önerilen 25 fotoğrafçıdan biri olarak gösterildi. Ankara'daki bağımsız sanat mekânı Torun'un kurucularından. 'En Yakın İhtimal' başlıklı son kişisel sergisi Mayıs 2014'te açıldı. The Empire Project tarafından temsil ediliyor. Halen Ankara'da yaşıyor ve çalışıyor.

<http://www.cemilbaturgokceer.com/>

CIVAN ÖZKANOĞLU

Bulunduğu alanlara işlemenin tanıklığı

Civan Özkanoglu, kendi yaşamından ve çevresinden beslenen bir fotoğrafçı. Fotoğraflarına konu olarak kendine yakın olanı, yaşadığı yer(ler)i, ailesini, ailesinin yaşadığı yeri seçiyor. Etrafta dolanıp kendine konu aramaktansa en yakınında olana bakıyor. Uzun yıllardır Amerika'da yaşayan Özkanoglu'nun 'Bizzat' başlıklı serisinde yer alan fotoğraflarında, son üç senedir sık sık seyahat ettiğinden de olsa gerek, bir mekânsızlık hissi hâkim. Yaklaşımını anı yakalamaktan ziyade 'bulunduğu alanlara işlemek' olarak nitelendiren Özkanoglu'nun bu yaklaşımında başarılı olduğunun en önemli göstergesi de neresi olduğunu bilmediğimiz bu yerlerin yine de bize çok tanıdık gelmesi, fotoğraflarının sanki kendi hayatlarımızdan bir kesite bakıyormuş hissi yaratması.

"Fotoğraftan nereye varırım?", kendimi uzun zamandır meşgul ettiğim bir soru. Anlatmayı istediğim şeyin fotografik forma girmesi için sadece bu kanaldan denemeye devam etmek mi yoksa pratiğini en iyi kavradığım medyum bu olmasına rağmen, belli zaman aralıklarıyla, ihtiyacını gerçekten karşılayabileceği konularda ona geri dönmek mi? Sanırım bir süredir ikincisine yakın hissediyorum. Kaldı ki, bu noktada oluşabilecek mesafeler fotoğrafa bakışımı ve medyumunu yeniden anlamlandırmamı da sağlayabilir.

Ama yakın zamandaki somut planlarım arasında yine bir fotoğraf işi var: Başladığım kitabı bitirmek. Ağırıklı olarak iki serinin iç içe geçtiği, bir anlamda şu ana kadar fotoğrafa nasıl ve nereden baktığımı temsil eden işlerden oluşan bir kitap. Bu temsiliyet kendime dönüp bakmam için de iyi bir fırsat. Dolayısıyla bu kitap üzerine çalışmak da bittiğinde başka bir evreye geçeceğimi düşünmek de beni heyecanlandırıyor."

1983 Adana doğumlu. Uludağ Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü mezunu. New York'taki National Academy School of Fine Arts'ta Özgün Baskı eğitimi aldı. Fotoğrafları ve özgün baskıları aralarında İstanbul Modern, National Academy Museum (New York), District Fine Art Gallery (Washington) ve Sıhhiye Katlı Otopark (Ankara) gibi farklı mekânlardaki çeşitli sergi ve festivallerde yer aldı. Coprodeli Vakfı ile Peru'da, KAÇUV Vakfı ile de İstanbul'da atölye çalışmaları yaptı. İlk kişisel sergisi 'Bizzat' Mart 2014'te Elipsis Galeri'de açıldı. Halen New York'ta yaşıyor ve çalışıyor.

<http://civanozkanoglu.com/>

İREM SÖZEN

Geçmiş fotoğraflarla yeniden kurgulamak

Fotoğrafın kitap formunda sunumuyla özel olarak ilgilenen ve işlerini öncelikle bu şekilde sunmayı yeğleyen İrem Sözen ise, hafızanın seçiciliğini, güvenilirliğini, başarısızlığını yani bir anlamda oyunbazlığını seven ve bunu işlerinin çıkış noktasına yerleştiren bir fotoğrafçı. Üzerinde güçlü etkiler bırakan deneyimleri bir zaman sonra anımsadığı ya da anımsamak istediği şekilde hikâyeleştiren Sözen, son serisi 'geri bak / turnaround'da da benzer bir yaklaşım sergiliyor ve farklı zamanlara dair bambaşka hikâye parçacıklarını ait oldukları hikâyelerden söküp kendi hafızasında/kurgusunda birbirine iliştiyerek, eşleştirecek, aralarından seçerek, sıralarını bozarak anılarını güncelliyor ve geçmişe dair yeni bir hikâye yazıyor. Sanki kayıp bir zamanı ve o zamana dair yaşanmışlıkları arayan ama ne bu arayışı ne de bulduklarını tüm çıplaklığıyla ortaya koymaya hevesli olmayan Sözen'in fotoğrafları tam da bu nedenle merak uyandıran, izleyiciyi yakınlığa taşıyan, kişisel anlatıyı evrensel kılan fotoğraflar...

"Yakın vadede öncelikle daha çok üretmek ve paylaşmak istiyorum. Peşinden gideceğim yerler, insanlar, hayvanlar, kitaplar var. Fotoğraf çekerken, anlatıyı oluştururken, sergi ve kitap gibi sunum şekilleriyle uğraşırken denemek istediğim yeni fikirler, teknikler var. Mesela büyük formatta daha yavaş çalışmak ve tekrar karanlık odaya girmek istiyorum. Anlatıda zaman, kurgu ve gerçeklikle oynamak, kitap ve benzeri sunum şekillerinde anlatıya paralel yeni yollar bulmak istiyorum"

1984 İstanbul doğumlu. Boğaziçi Üniversitesi ve Politecnico di Milano'da mühendislik ve mimarlık eğitimi aldı. Halen İTÜ Mimarlık Fakültesi'nde doktora öğrencisi. Michael Ackerman, Rafal Milach, Ania Nalecka ve Teun van der Heijden'in fotoğraf atölyelerine katıldı. 2012'de ilk kitabı 'Recall'u yayımladı. Bu seriden seçkiler, 2014 yılında sırasıyla Elipsis Galeri'deki 'Edisyonlar IV: Paralel Gerçeklikler ve Galerie Françoise Paviot'daki (Paris) 'Six personnalités en quête d'intime' başlıklı grup sergilerinde yer aldı. İlk kişisel sergisi 'geri bak / turnaround', Ocak 2015'te Amerikan Hastanesi Sanat Galerisi Operation Room'da açıldı. Halen İstanbul'da yaşıyor ve çalışıyor.

www.irm.berta.me

CEMRE YEŞİL

Fotoğraf ve metin birlikteliğinde yazılan anılar

Dosyada yer alan son isim Cemre Yeşil, fotoğraf serilerinde ve metin temelli işlerinde kişisel yakınlıklardan yola çıkan ve fotoğrafı etrafındaki insanlarla, şehirle ve doğayla yani dünyayla ilişki kurmak adına bir araç olarak kullanan bir sanatçı. Fotoğrafın kişisel bellek ile iç içe geçmesine dair gösterilebilecek en yerinde örneklerden biri olan 'Bak Bu' serisinde Yeşil, hayatının Londra-İstanbul hattına sıkışmış bir dönemine ait yaşanmışlıkları hem kendisine hem de o anları yaşamamış olan biz izleyenlere 'Bak bu...' diye başlayan cümleler eşliğinde hatırlatıyor. Bu samimi tavır, öznesi ya da şahidi olmadığımız bu sıradan anları kendi hatıralarımızla eşleştirmemize, benzerlikler bulmamıza hatta sahiplenmemize yol açıyor. Belki de fotoğrafların cep telefonuyla çekilmiş olması ve bazılarının Instagram'da paylaşılmış olması, bu sahiplenme ve özdeşleşmeyi daha da güçlü kılıyor.

"Bir süredir Karaköy'de Nisan ayında açılması için var gücümüzle çalıştığımız FiL adlı bir mekân var. Burası fotoğraf kitapları ağırlıklı, sanatçı kitaplarının yanı sıra fotoğraf tarihi ve teorisiyle ilgili kitapların, dergilerin ve bağımsız yayınların da yer aldığı bir kitapçı ve kafe olacak. Aynı zamanda atölyelerin, sanatçı konuşmalarının, söyleşilerin ve başka kolektif etkinliklerin düzenlenmesi gibi güzel niyetlerimiz var. FiL fotoğraf odaklı bir yer ancak FiL'in kapısı her zaman, farklı etkinlik ve fikirlere de açık bir yer olacak. FiL yıllardır hayalini kurduğum bir yerd; şimdi ise gerçek olmak üzere olan bu hayalin ayakta durabilmesini, insanların keyifle ziyaret ettiği uzun vadeli bir yer olmasını umut ediyorum. Onun dışında yaklaşık bir yıldır arkadaşım Maria Sturm ile üzerine çalıştığımız İstanbul'un kuşçuları hakkındaki, kuşçularla kuşları arasındaki 'örtük' ilişkisiyle ilgilenen 'Kuşların Hatrına' isimli projemizin kitabını yapmak gibi bir hayalimiz var. İkimiz de daha önce bağımsız olarak kitaplar yayınladık ancak bu sefer bir yayınevinin bu kitabı yayınlamasını istiyoruz. Kitapla beraber bir sergi projemiz de var."

1987 İstanbul doğumlu. Lisans eğitimini Bilgi Üniversitesi Fotoğraf ve Video Bölümü'nde, yüksek lisansını Sabancı Üniversitesi Görsel Sanatlar Bölümü'nde tamamladı. Halen London College of Communication'da doktora öğrencisi. Birçok sergide ve festivalde yer aldı, aralarında Antoine D'agata tarafından yönetilen Atelier de Visu'nun da (Marsilya) bulunduğu sanatçı rezidanslarına katıldı, aralarında AGM Magnum Masterclass NY 2014 'Confronting Fear'ın da bulunduğu çeşitli ödüller aldı. 'Kesik' (2010), 'Biz öyle bir şey yaşamadık' (2012), 'Bak bu' (2013), 'OCC Retrospektif' (2014 - Orta Format Dergi) ve 'The House We Used To Call Home' (2014) kitaplarını yayımladı. Amsterdam Fotoğraf Müzesi FOAM tarafından Paul Huf 2014 Ödülü'ne aday gösterildi. British Journal of Photography Şubat 2015 sayısında dünyada takip edilmesi önerilen 25 fotoğrafçıdan biri olarak gösterildi. Koç Üniversitesi Medya ve Görsel Sanatlar Bölümü ve Bilgi Üniversitesi Fotoğraf ve Video Bölümü'nde fotoğraf dersleri veriyor. 'Bak bu' isimli son kişisel sergisi Mayıs 2014'te açıldı. Daire Galeri tarafından temsil edilen sanatçı İstanbul ve Londra'da yaşıyor.

www.cemreyesil.com